

RS 0226 4. 2020

PROJEKT
zaświadczenie

UCHWAŁA NR .../.../20
RADY GMINY SOKOLNIKI
z dnia .....2020 r.

URZĄD GMINY W SOKOLNIKACH
WPŁYNEŁO
dnia 13. 02. 2020
WÓJT
Sylwester Skrzypek
ROS 14. 02. 2020
Nr ..... zał .....
podpis.....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sokolniki na lata 2020 - 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1309, poz. 1571, poz. 1696 i poz. 1815.) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 924 i poz. 1818.), Rada Gminy Sokolniki uchwala, co następuje:

- §1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sokolniki na lata 2020 - 2022, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sokolniki.
- §3. Uchwała wchodzi z życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
Radosław Karczmarski

Uzasadnienie

do uchwały Nr ..... Rady Gminy Sokolniki z dnia .....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sokolniki
na lata 2020 - 2022.

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U z 2018 r. poz. 998,1076,1544,2245).

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Wobec powyższego niniejszą uchwałą uznać należy za konieczną i uzasadnioną.

WOJT
Sylwester Skrzypek

Załącznik

do Uchwały nr XXI/.../20

Rady Gminy Sokolniki z dnia ... lutego 2020r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY SOKOLNIKI
NA LATA 2020-2022**

2020

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE3

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU5

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE5

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE8

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM8
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM11
3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ20
4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA28

IV. CELE I ZADANIA30

V. ODBIORCY PROGRAMU37

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU38

VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU38

SPIS TABEL I WYKRESÓW39

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces jego socjalizacji, kształtowanie osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej, jest źródłem poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Są jednak rodziny, które niewłaściwie pełnią przypisane im role. W rodzinach tych niejednokrotnie zachodzą zjawiska patologiczne (np. alkoholizm, przemoc, rozwody lub śmierć rodziców, sieroctwo społeczne, narkomania, przestępczość, próby samobójcze, ubóstwo i bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej i nieporadność życiowa oraz nieprzystosowanie społeczne), które czynią je dysfunkcjonalnymi, czyli takimi, które nie potrafią sprostać swoim obowiązkom, m.in. względem dzieci, oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Dezorganizacja rodziny powoduje, że staje się ona niewydolna wychowawczo, a tym samym wymaga stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony przedstawicieli różnych grup zawodowych (np. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, opiekunów placówek wsparcia dziennego, pracowników ochrony zdrowia, policji, kuratorów sądowych czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji, które działają na rzecz rodziny i dziecka) oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych

i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga część programu obejmuje diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, a także wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT) oraz identyfikację instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Trzecia i czwarta część programu, obejmuje przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania poprzez wskazanie realizatorów i czasu ich wdrożenia oraz odbiorców programu.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części trzeciej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokolniki na lata 2014-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Sokolniki jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieruszowskim. W obrębie powiatu wieruszowskiego graniczy z gminą miejsko-wiejską Wieruszów oraz z gminami Czastary, Galewice, Lututów, a także Biała w powiecie wieluńskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 80,02 km², co stanowi 13,89% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 13 sołectw: Bagatelka, Góry, Kopaniny, Nowy Ochędzyn, Pichlice, Prusak, Ryś, Sokolniki, Stary Ochędzyn, Tyble, Walichnowy, Wiktorówek, Zdierczyzna oraz 10 miejscowości bez statusu sołectwa. Siedziba władz gminy znajduje się w Sokolnikach.

Gmina Sokolniki leży na Nizinie Południowowielkopolskiej, na pograniczu Wysoczyzny Wieruszowskiej i Kotliny Grabowskiej, w dorzeczu Proсны; krajobraz gminy jest urozmaicony, w północnej i południowej części zalesiony. Na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody Ryś.

Gmina Sokolniki charakteryzuje się korzystnym układem komunikacyjnym zewnętrznym. Przez jej obszar przebiega międzynarodowa droga ekspresowa S-8 oraz droga

województwa nr 482. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych oraz gminnych. Sokolniki, pełniące funkcję ośrodka administracyjnego gminy, położone są w odległości 13 km od Wieruszowa, 22 km od Wielunia i 120 km od stolicy województwa – Łodzi.

Na koniec 2018 roku gmina liczyła 5.035 mieszkańców, w tym 2.534 kobiety. W ostatnich latach widoczny jest systematyczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (z 968 w 2016 r. do 1.025 w 2018 r.). Zwiększyła się również liczba dzieci i młodzieży (z 905 w 2016 r. do 946 w 2018 r.), niemniej procentowy udział osób starszych w ogóle mieszkańców gminy był wyższy niż młodych (20,4% osób starszych do 18,8% dzieci i młodzieży w 2018 r.). Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej.

Sokolniki są gminą o charakterze rolniczym; użytki rolne zajmują 64%, a użytki leśne 31% powierzchni gminy. Gleby są słabej jakości; dominują użytki w IV klasie bonitacyjnej. W latach 2016-2018 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 351 w 2016 r. do 387 w 2018 r.). W 2018 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: handel i usługi w zakresie napraw (95 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (67) oraz budownictwo (46).

Na terenie gminy występują obiekty zabytkowe; do najciekawszych należą: pałac z oficynami i parkiem w Sokolnikach, pałac wraz z okalającym go parkiem w Walichnowach, w którym kiedyś mieściła się szkoła podstawowa, oraz zabytkowy kościół z przełomu XV i XVI wieku w Starym Ochędzynie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2018 liczba osób bezrobotnych w gminie Sokolniki była niższa niż w 2016 roku (113 w 2016 r., 85 w 2017 r., 89 w 2018 r.). Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy wyniósł: 3,7% w 2016 roku, 2,8% w 2017 roku oraz 2,9% w 2018 roku. Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowili mężczyźni (67 w 2016 r., 50 w 2017 r., 47 w 2018 r.). Liczba osób pracujących w gminie utrzymywała się na zbliżonym poziomie – 169 osób na 1.000 mieszkańców w 2016 i 2018 roku oraz 170 osób w 2017 roku.

Zasoby mieszkaniowe w gminie nieco się zwiększają. W 2016 roku na jej terenie znajdowały się 1.533 mieszkania, a w 2018 roku – 1.606. Większość mieszkań w gminie wyposażona była w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki

i centralnego ogrzewania. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2018 roku do sieci wodociągowej podłączonych było 91,5% mieszkań, łazienkę posiadało 80,4% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 69,3% mieszkań. Jednocześnie 12,6% mieszkańców było podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składa się 5 szkół podstawowych (w tym 1 szkoła specjalna) oraz 4 przedszkola; placówki są połączone organizacyjnie w zespoły szkół. Na terenie gminy nie ma żłobka.

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Sokolnikach. W Starym Ochędzynie działa filia Ośrodka Kultury.

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje 1 zakład opieki zdrowotnej – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Sokolnikach. Mieszkańcy mogą także korzystać z placówek opieki medycznej w Wieruszowie – pacjentów wymagających specjalistycznych świadczeń, z nagłymi zachorowaniami oraz wymagających świadczeń medycznych w warunkach zamkniętych przyjmuje Powiatowe Centrum Medyczne Spółka z o.o. NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie, natomiast pozostałe świadczenia zdrowotne realizują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Bonus” s.c. w Wieruszowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „COR” w Wieruszowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medix s.c. w Wieruszowie.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach, a nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie.

Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkanaście organizacji, w tym organizacje działające na rzecz rozwoju lokalnego, organizacje sportowe oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w działających w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono 4 ankiety z następujących placówek: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sokolnikach (ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki), Zespół Szkół w Pichlicach (Pichlice 1, 98-420 Sokolniki), Zespół Szkół w Starym Ochędzynie (98-420 Stary Ochędzyn 55) oraz Zespół Szkół w Walichnowach (ul. Szkolna 28A, 98-420 Sokolniki).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Wszystkie ankietowane placówki prowadzą dożywianie, posiadają sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do biblioteki, sali gimnastycznej oraz pracowni komputerowej z łączem internetowym i stołówki. Każda szkoła umożliwia skorzystanie z pomocy pedagoga i doradcy zawodowego (w Szkole Podstawowej w Sokolnikach są dostępni przez 3 godziny tygodniowo). Zespół Szkół w Pichlicach i w Starym Ochędzynie umożliwia ponadto skorzystanie z pomocy logopedy. Zespół Szkół w Starym Ochędzynie i Zespół Szkół w Walichnowach udostępnia uczniom także boisko szkolne, a w Szkole Podstawowej w Sokolnikach i Zespole Szkół w Pichlicach jest również świetlica szkolna. Dane szczegółowe na temat zasobów poszczególnych placówek przedstawia poniższa tabela.

Dane szczegółowe na temat zasobów poszczególnych placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zasoby ankietowanych placówek oświatowych

zasoby placówek	Szkola Podstawowa w Sokolnikach	Zespół Szkół w Pichlicach	Zespół Szkół w Starym Ochędzynie	Zespół Szkół w Walichnowach	ogółem
dostęp do pedagoga					4
dostęp do pielęgniarki					0
dostęp do logopedy					2
dostęp do psychologa					0
dostęp do doradcy zawodowego					4
prowadzenie dożywiania					4
sprzęt audiowizualny					4
biblioteka szkolna					4
świetlica szkolna					2
stołówka					4
sala gimnastyczna					4
boisko szkolne					2
pracownia komputerowa z Internetem					4
klasy integracyjne					0

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Placówki proponują uczniom również zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia kierowane do osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to różnorodne przedmiotowe koła zainteresowań, zajęcia rozwijające uzdolnienia, sportowe, artystyczne, a także rewalidacyjne, kompensacyjno-korekcyjne, logopedyczne i dydaktyczno-wyrównawcze.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, dzieci i młodzież oraz ich rodziny najczęściej zmagają się z problemami, u podstaw których leżą ogólne problemy rodziny związane z samotnym rodzicielstwem, ubóstwem i uzależnieniami, a także prowadzące do

niewydolności opiekuńczo-wychowawczej nieodpowiednie umiejętności wychowawcze rodziców.

Efektom ujawnionych problemów jest występująca u uczniów agresja werbalna, brak właściwego stosunku i motywacji do nauki, absencja szkolna, problemy natury emocjonalnej oraz nieprzestrzeganie przyjętych norm i zasad postępowania.

Wśród najczęstszych przyczyn negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży badani wskazywali niski poziom kompetencji wychowawczych rodziców, brak pozytywnych wzorców, rozpad rodziny, negatywny wpływ telewizji i sieci Internet oraz ograniczony dostęp do placówek kulturalnych.

Podjęmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę realizowanych programów profilaktycznych i wychowawczych; odbywają się lekcje wychowawcze, pogadanki i spotkania ze specjalistami. W ramach działań profilaktycznych i wychowawczych wśród dzieci i młodzieży działa Świetlica przy Bibliotece Publicznej gminy Sokolniki, która realizuje zajęcia czytelniczo - edukacyjne .

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Szkoły podejmują współpracę z rodzicami uczniów; najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania ogólne i konsultacje indywidualne. Spotkania z rodzicami uzupełniane są o treści edukacyjne i profilaktyczne. Rodzice angażowani są także do współorganizacji uroczystości szkolnych i wyjazdów integracyjnych.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach, Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie oraz kuratorzy przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu. Szkoły współpracują również z gminnymi placówkami kulturalnymi ośrodkiem zdrowia oraz działającymi w gminie organizacjami pozarządowymi.

Spośród ww. podmiotów, ważną rolę pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie świadcząca specjalistyczną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. W roku szkolnym 2018/2019 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie udzieliła wsparcia 100 osobom z gminy Sokolniki. W ramach świadczonego wsparcia m.in. przeprowadzono 29 diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, 14 konsultacji psychologicznych; zorganizowano warsztaty dla dzieci i młodzieży pn. „Tolerancja”, prowadzono terapię logopedyczną i psychologiczną oraz socjoterapię uczniów z gminy Sokolniki.

Warto dodać, że od 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach zapewnia osobom zagrożonym uzależnieniem oraz korzystającym ze wsparcia asystenta rodziny indywidualną pomoc psychologa. W analizowanym roku z tej formy pomocy skorzystało 28 osób.

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Przedstawiciele ankietowanych placówek uznali, że do najważniejszych potrzeb dzieci i młodzieży w gminie należą: zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa, zorganizowanie czasu wolnego poprzez m.in. utworzenie świetlicy środowiskowej i klubu młodzieżowego, a także zapewnienie łatwiejszego dostępu do pomocy specjalistów i fachowego poradnictwa – szczególnie opieki psychologicznej.

Podkreślono, że w ramach posiadanych zasobów i środków placówki podejmują działania gwarantujące właściwe zagospodarowanie czasu wolnego. Równocześnie istnieje potrzeba rozszerzenia oferty w tym zakresie, m.in. poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi uczniów oraz większe zaangażowanie rodziców w organizowanie zajęć odpowiadających na potrzeby uczniów.

2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

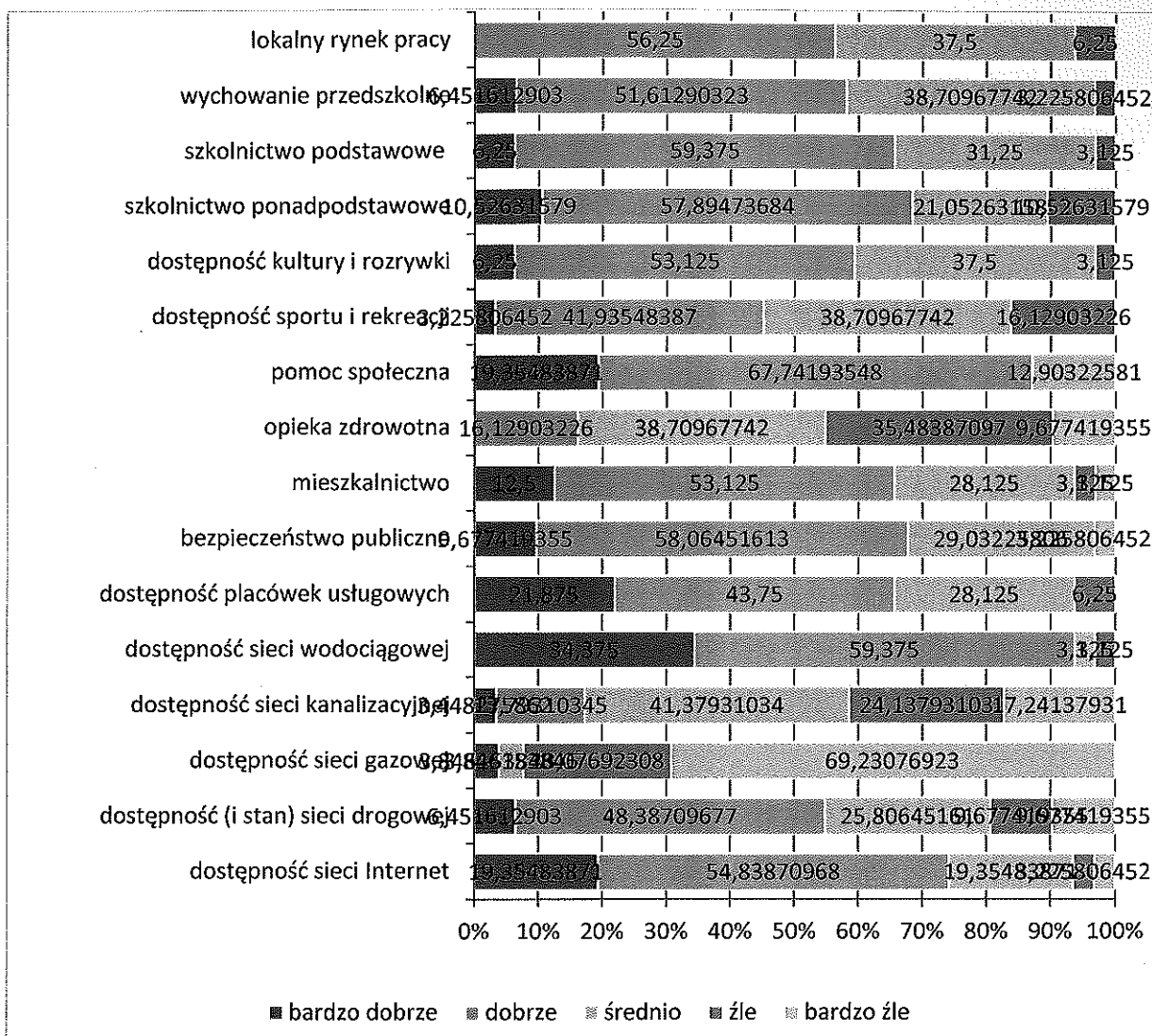
W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu

Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo.

Do analizy przedłożono w sumie 32 wypełnione anonimowo ankiety. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

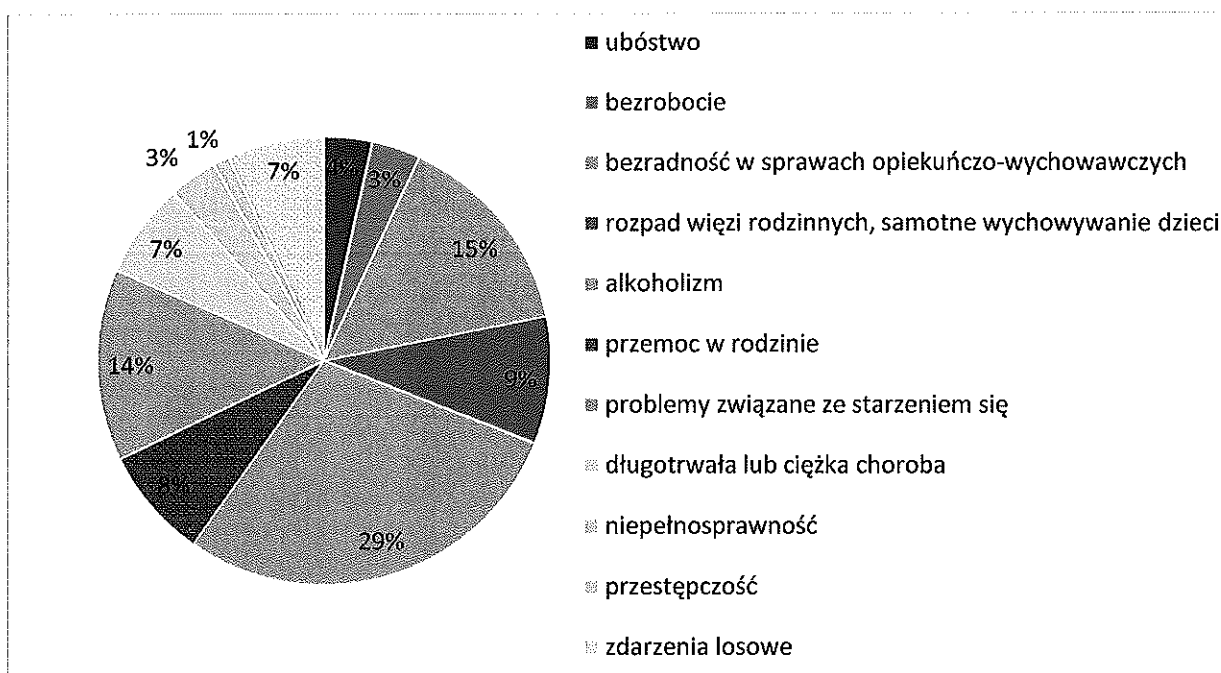
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostępność sieci wodociągowej (łącznie 93,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), pomoc społeczną (w sumie 87,1% ocen dobrych i bardzo dobrych) i dostęp do sieci Internet (łącznie 74,2% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (w sumie 92,3% ocen bardzo złych i złych), opieki zdrowotnej (łącznie 45,2% ocen złych i bardzo złych) i sieci kanalizacyjnej (w sumie 41,3% ocen złych i bardzo złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie

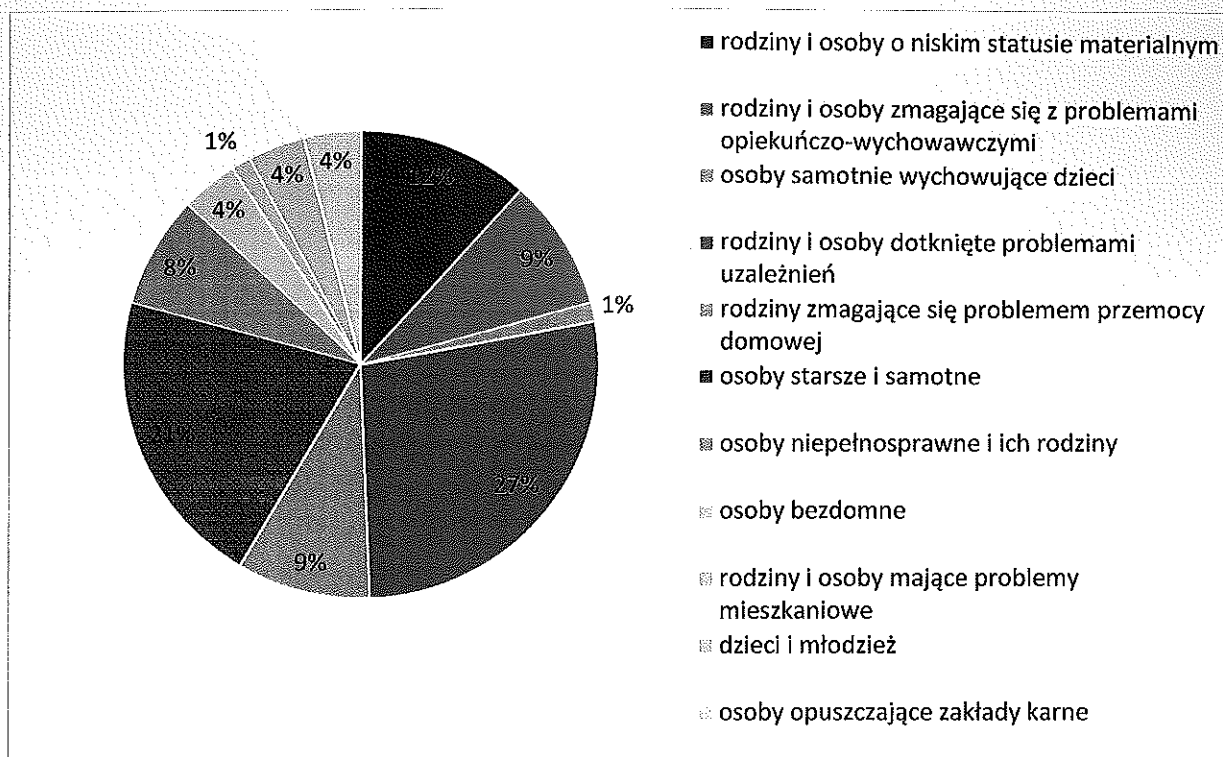
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli alkoholizm (28,7%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz zaniedbanie dzieci (14,9%) oraz problemy związane ze starzeniem się (13,8%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (27,3%) oraz osoby starsze i samotne (20,8%).

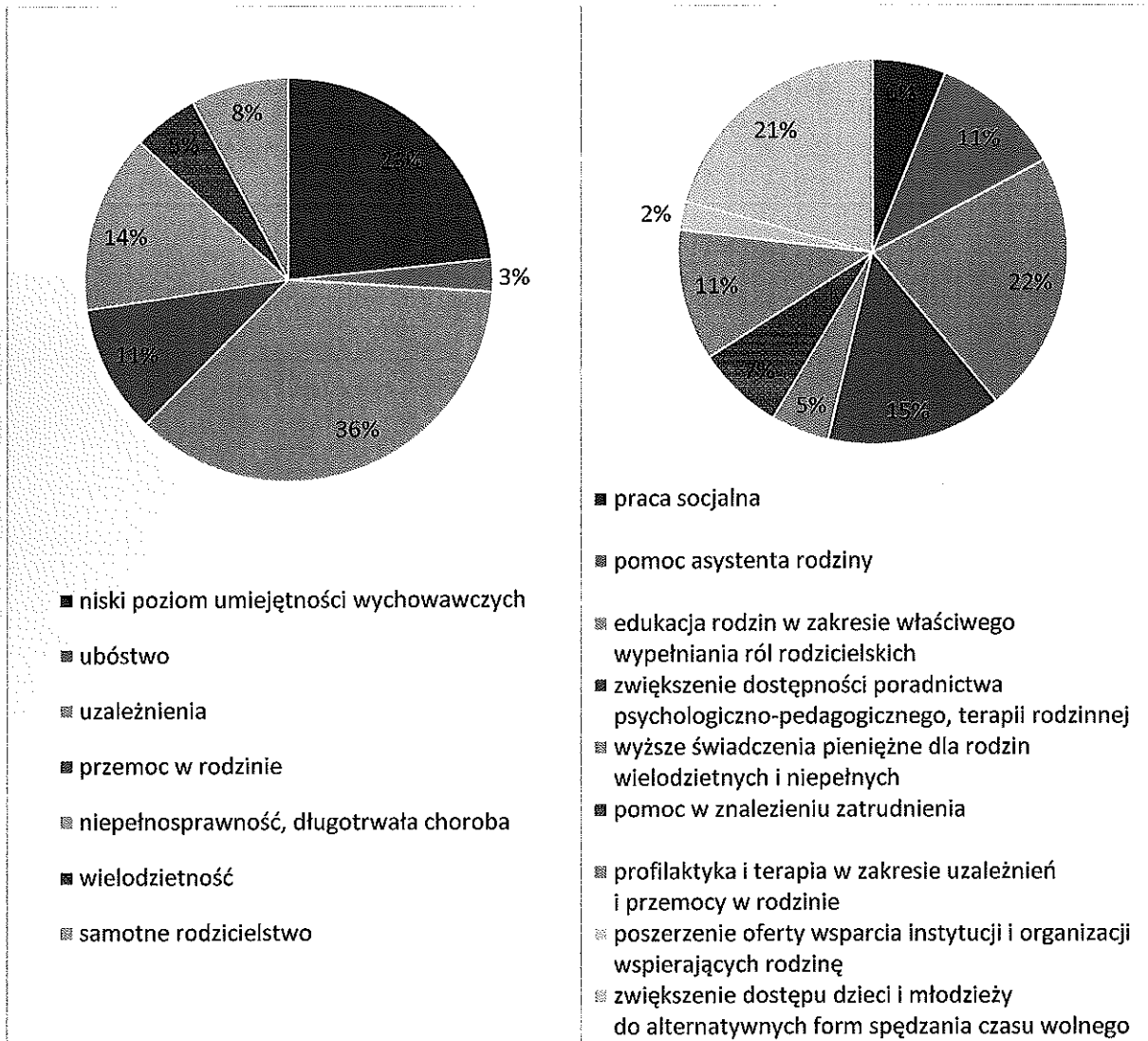
Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są również oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (11,7%).

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

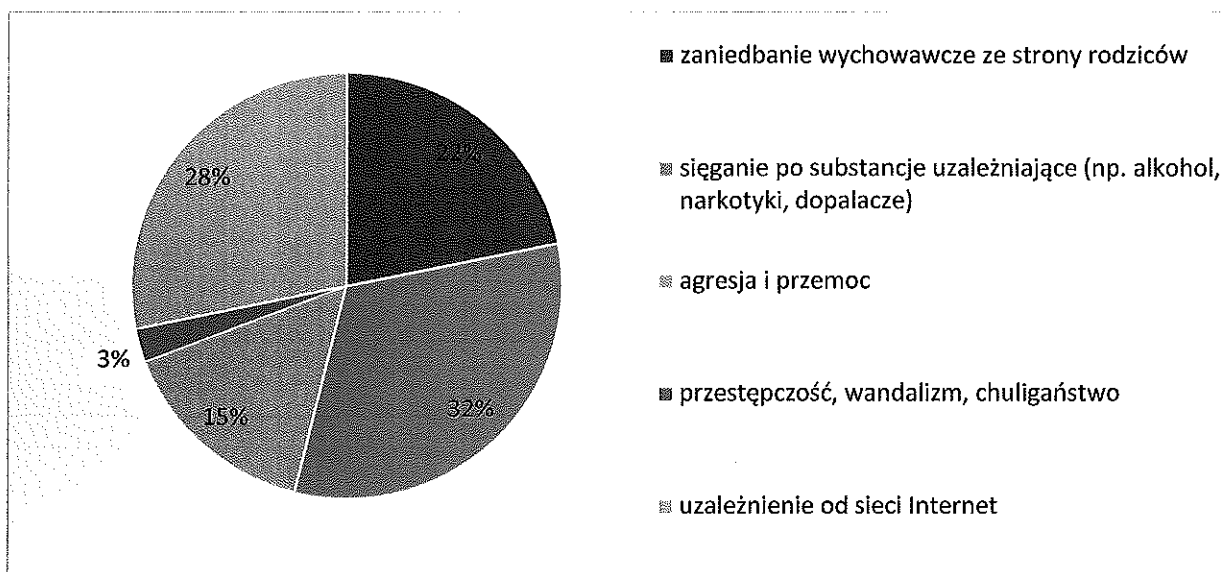
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (36,4%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (23,4%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (22%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (20,7%), poszerzenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (14,6%), zapewnienie pomocy ze strony

asystenta rodziny oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (po 11%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

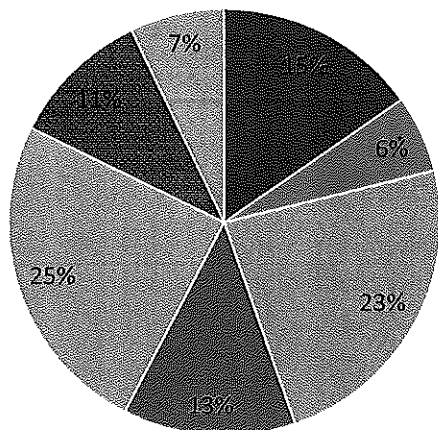
Wykres 6. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

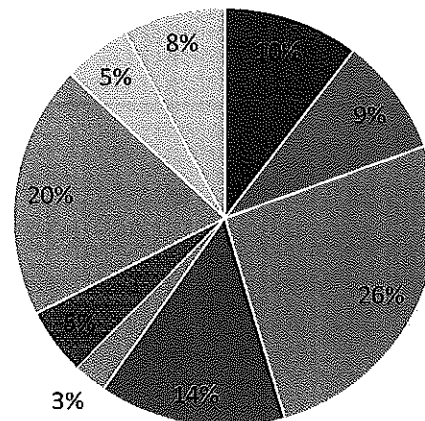
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (32,1%), uzależnienie od sieci Internet (28,2%) i zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (21,8%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- niski status materialny rodzin
- alkoholizm rodziców
- przemoc w rodzinie
- brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- rozpad rodziny
- niepełnosprawność i choroby w rodzinie

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

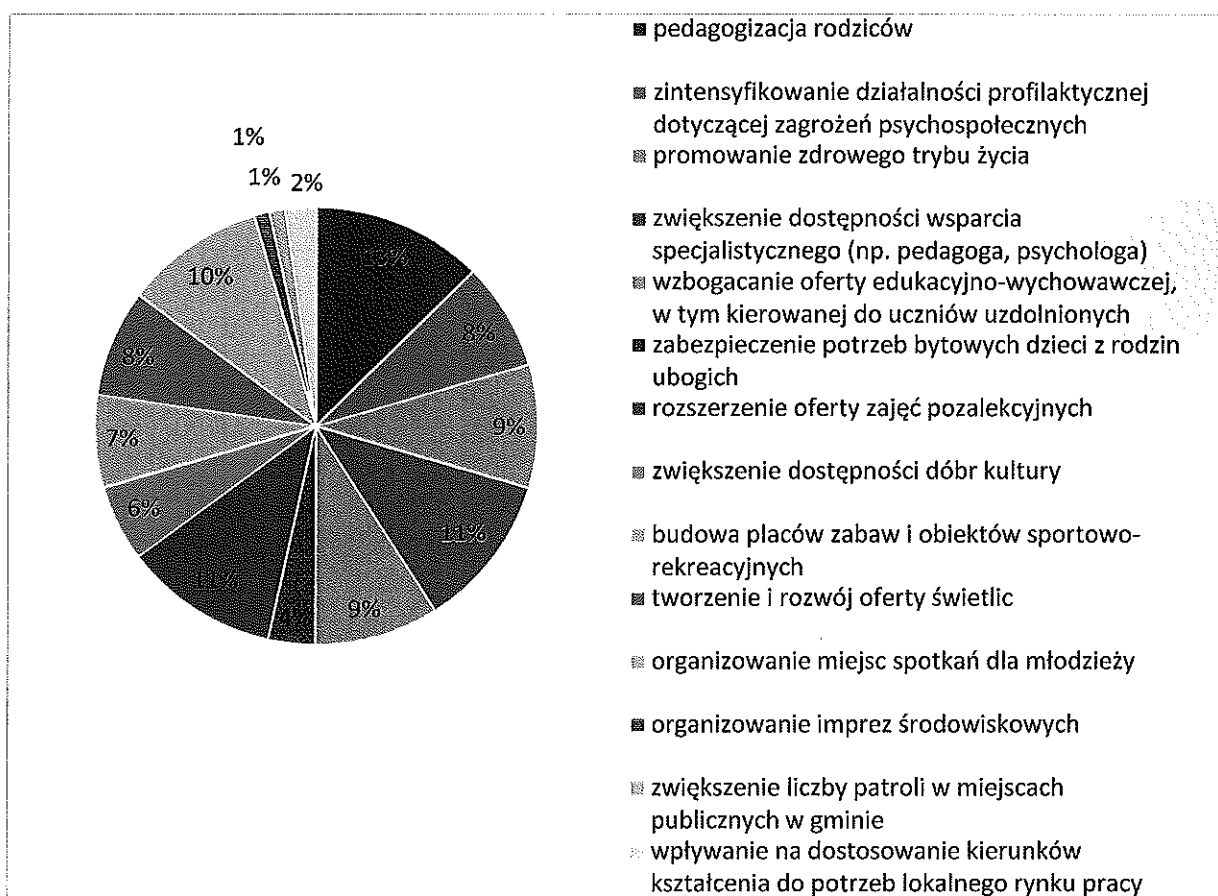
- ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych
- brak animatorów kultury i instruktorów sportu
- brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych
- nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego, np. świetlic
- niewystarczające wsparcie w postaci dożywiania w placówkach oświatowych
- ograniczona działalność profilaktyczna
- ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)
- brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji
- brak perspektyw po zakończeniu edukacji

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali na brak pozytywnych wzorców i autorytetów (24,7%), alkoholizm rodziców (23,5%), niski poziom umiejętności wychowawczych (15,3%) oraz przemoc w rodzinie (12,9%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych (26%), a także ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa; 19,5%), placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych; 14,3%) oraz placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych (10,4%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę prowadzenia pedagogizacji rodziców (12,5%), zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa), rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych (po 11,4%) organizowania miejsc spotkań dla młodzieży (10,2%).

3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Prowadząc działalność w tym zakresie realizuje on zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny oraz ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

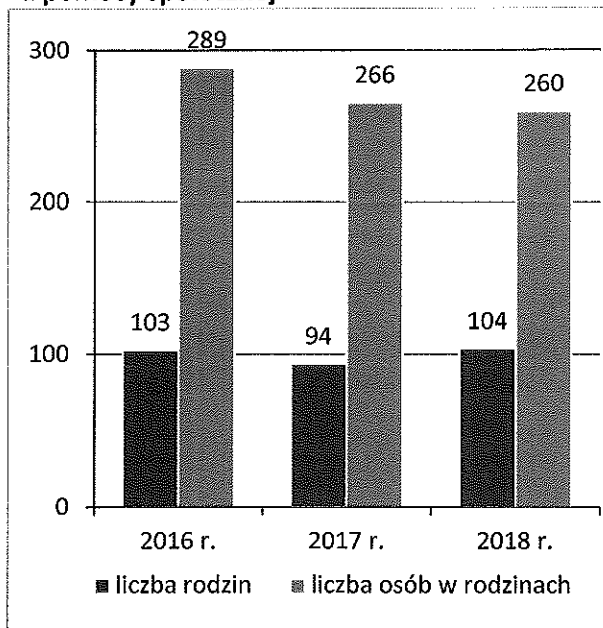
W latach 2016-2018 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie ulegała wahaniom (103 w 2016 r., 94 w 2017 r., 104 w 2018 r.), a liczba osób w nich przebywających spadła z roku na rok (z 289 w 2016 r. do 260 w 2018 r.). Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie, była zbliżona (99 w 2016 r., 91 w 2017 r., 92 w 2018 r.), a liczba osób przebywających w tych rodzinach stale zmniejszała się (z 281 w 2016 r. do 237 w 2018 r.).

W analizowanym okresie świadczenie pieniężne przyznano podobnej liczbie rodzin (57 w 2016 r., 56 w 2017 r., 59 w 2018 r.), przy czym liczba osób przebywających w tych rodzinach w latach 2017-2018 była nieco wyższa niż w 2016 roku (112 w 2016 r., po 120 w latach 2017-2018). Jednocześnie systematycznie zmniejszała się liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (z odpowiednio 61 i 220 w 2016 r. do 51 i 169 w 2018 r.).

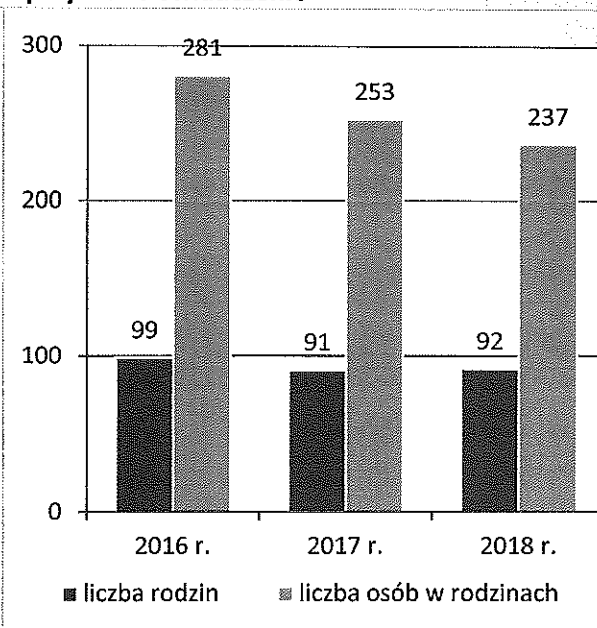
W latach 2017-2018 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, była znacznie niższa niż w 2016 roku (208 w 2016 r., 111 w 2017 r., 92 w 2018 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (508 w 2016 r., 259 w 2017 r., 237 w 2018 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 10. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie korzystający w latach 2016-2018 z pomocy społecznej

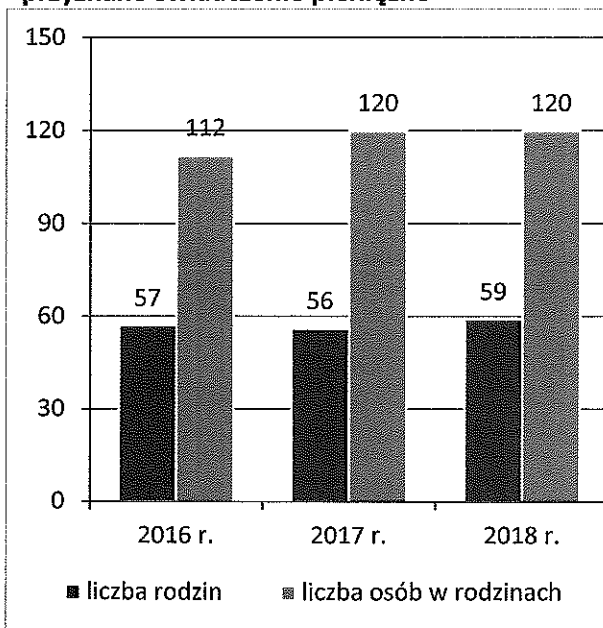

Wykres 11. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2016-2018 przyznano świadczenie

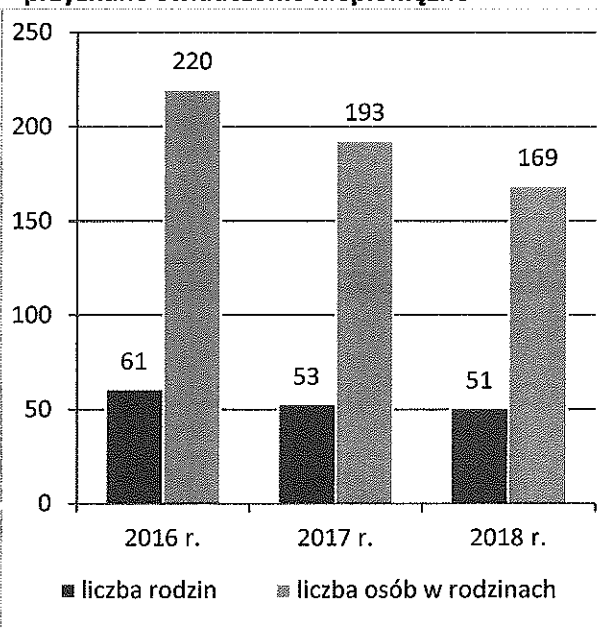

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wykres 12. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2016-2018 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 13. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2016-2018 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS, najliczniejsze grupy w latach 2016-2018 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z dwojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych - rodziny

z jednym/dwojgiem dzieckiem, a wśród rodzin emerytów i rencistów rodziny jednoosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2016-2018

typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2016 r.	2017r.	2018 r.	2016r.	2017 r.	2018r.
rodziny ogółem		103	94	104	289	266	260
o liczbie osób:	1	36	34	46	36	34	46
	2	15	12	13	30	24	26
	3	13	9	10	39	27	30
	4	22	26	24	88	104	96
	5	11	6	8	55	30	40
	6 i więcej	6	7	3	41	47	22
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		54	50	43	226	210	177
o liczbie dzieci:	1	15	15	11	445	50	35
	2	21	23	20	82	90	77
	3	15	9	10	76	47	49
	4	1	1	1	7	7	7
	5	1	1	0	7	7	0
	6	0	0	0	0	0	0
	7 i więcej	1	1	1	9	9	9
rodziny niepełne ogółem		11	14	12	35	45	37
o liczbie dzieci:	1	4	7	6	9	19	17
	2	4	6	4	13	22	8
	3	3	1	2	13	4	0
	4 i więcej	0	0	0	0	0	0
rodziny emerytów i rencistów ogółem		22	20	24	34	30	36
o liczbie osób:	1	13	13	17	13	13	17
	2	7	5	3	14	10	6
	3	1	1	3	3	3	9
	4 i więcej	1	1	1	4	4	4

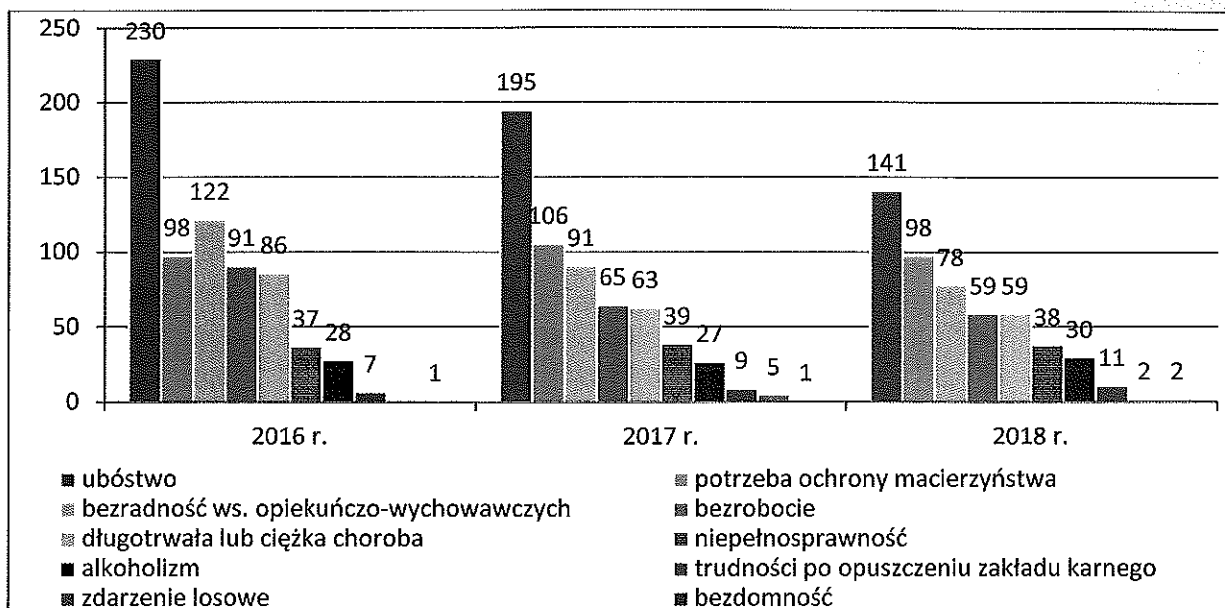
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w latach 2016-2018 dominującymi powodami przyznawania świadczeń pomocy społecznej były ogólnie rozumiane ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Liczne grupy stanowiły również rodziny doświadczające bezrobocia, zmagające się z niepełnosprawnością i długotrwałą lub ciężką chorobą.

Dane szczegółowe na temat powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2016-2018 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W 2018 roku, w stosunku do lat 2016-2017, zmniejszyła się liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u m.in. z powodu ubóstwa (z 230 w 2016 r. do 141 w 2018 r.), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 122 w 2016 r. do 78 w 2018 r.) oraz bezrobocia (z 91 w 2016 r. do 59 w 2018 r.) Wahaniom ulegała liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności (98 w 2016 r., 106 w 2017 r., 98 w 2018 r.), natomiast na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba beneficjentów zmagających się z alkoholizmem (28 w 2016 r., 27 w 2017 r., 30 w 2018 r.)

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2016-2018

formy świadczeń	liczba osób			liczba świadczeń		
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022

pieniężne	zasilek stały	12	17	16	116	170	176
	zasilek okresowy	15	12	15	46	42	50
	zasilek celowy	52	44	46	X	X	X
	w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	11	9	12	X	X	X
niepieniężne	posiłek	97	81	70	11.951	10.794	8.521
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	97	81	70	11.951	10.794	8.521
	schronienie	0	0	1	0	0	81
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	2	1	2	22	12	24
	usługi opiekuńcze	7	7	10	2.694	2.644	3.204
usługi	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	4	10	14	X	X	X
	praca socjalna	18*	7*	21*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0	0	0	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X
indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)		0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	12 (1)	11 (1)	13 (1)	X	X	X
	liczba dzieci z gminy w pieczy zastępczej (odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej; w zł)	11.352	9.279	9.279	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2016-2018 były zasiłek celowy. Zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego,

drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych w latach 2017-2018 była nieznacznie niższa niż w 2016 roku (52 w 2016 r., 44 w 2017 r. i 46 w 2018 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2016-2018 liczba osób objętych posiłkiem stale zmniejszała się (z 97 w 2016 r. do 70 w 2018 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzoną w gminie pracę socjalną realizowano poprzez wizyty i odwiedziny w środowiskach, aktywizację zawodową, motywowanie do podjęcia i utrzymania pracy, reprezentowanie interesów klientów w instytucjach, pomoc w wypełnianiu dokumentów w celu uzyskania przysługujących uprawnień i świadczeń, m.in. z ZUS, KRUS, PCPR.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował także zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W ich ramach zatrudniał asystenta rodziny, który podejmował działania skierowane zarówno do rodziców, jak i dzieci z rodzin objętych opieką, zajmując się m.in. pedagogizacją rodziców dotyczącą prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, działaniami na rzecz odbudowy więzi rodzinnych oraz poradnictwem i treningami w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego. W latach 2016-2018 liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny była na podobnym poziomie (12 w 2016 r., 11 w 2017 r., 13 w 2018 r.). Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. W latach 2017-2018 wydatki na ten cel były niższe niż w 2016 roku (11.352 zł w 2016 r., po 9.279 zł w 2017-2018).

W analizowanym okresie GOPS realizował też zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu

Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2016 roku procedurą „Niebieskie Karty” objęto 5, w 2017 roku 8, a w 2018 roku – 4 rodziny. Ogółem liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie wyniosła: 18 w 2016 roku, 25 w 2017 roku i 16 w 2018 roku.

W gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. Ogółem, od początku działania programu (w 2014 r.) do końca 2018 roku w gminie wydano 350 kart dla 70 rodzin.

W 2016 roku GOPS w Sokolnikach rozpoczął realizację zadania wynikającego z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacając świadczenie wychowawcze (500+). W 2018 roku wydano 477 decyzji administracyjnych przyznających świadczenie wychowawcze dla 691 osób oraz 21 odmownych (w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego). Rok wcześniej liczba decyzji przyznających świadczenie wyniosła 492 dla 686 osób, a odmownych 13.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2016-2018 ogólna liczba udzielonych świadczeń ulegała wahaniom (9.760 w 2016 r., 10.229 w 2017 r., 9.773 w 2018 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (8.482 w 2016 r., 8.750 w 2017 r., 8.367 w 2018 r.). Z kolei liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych zwiększała się z roku na rok (z odpowiednio 933 i 143 w 2016 r. do odpowiednio 1.031 i 187 w 2018 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	8.482	8.750	8.367

zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	933	1.029	1.031
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	143	165	187
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	28	41	52
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	59	65	45
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	115	179	91
ogółem			
liczba świadczeń	9.760	10.229	9.773
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	20	9	0
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
	X	0	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2016-2017 GOPS wypłacił odpowiednio 20 i 9 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 10.400, 4.680 zł, a w 2018 roku nie przyznawał tego rodzaju świadczenia.

W 2018 roku Ośrodek przyznał 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie

porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2016-2018 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (21 w 2016 r., 22 w 2017 r., 17 w 2018 r.), a liczba wypłaconych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 519 w 2016 r. do 398 w 2018 r.), podobnie jak kwota środków na ten cel (ze 189.211 zł w 2016 r. do 148.685 zł w 2018 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2016-2018

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	21	22	17
liczba wypłaconych świadczeń	519	443	398
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	189.211	168.710	148.685

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZEC RODZINY I DZIECKA

W gminie Sokolniki oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka. Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sokolnikach oraz gminnymi placówkami oświatowymi i kulturalnymi, są to: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sokolnikach, Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień w Sokolnikach, Punkt darmowych porad prawnych w Sokolnikach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie, Dom Pomocy Społecznej w Chróście, Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filiami w Czastarach i Chróście, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie, Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie, Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu.

Dane szczegółowe na temat podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie

nazwa i adres podmiotu	charakterystyka działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach , ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki	Praca socjalna, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa, usługi, pomoc w zakresie dożywiania, posiłki w szkole, wsparcie asystenta rodziny, pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia), przyznawanie Karty Dużej Rodziny.
Zespół Szkół w Sokolnikach , ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki	Działalność profilaktyczna i wychowawcza, realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, zajęcia integracyjne, warsztaty, wsparcie pedagogiczne dla rodziców (konsultacje) i dzieci, organizowanie czasu wolnego (zajęcia pozalekcyjne, ferie, półkolonie).
Zespół Szkół w Pichlicach , Pichlice 1, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Starym Ochędzynie , Stary Ochędzyn 55, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Walichnowach , Walichnowy, ul. Szkolna 28a, 98-420 Sokolniki	
Szkoła Podstawowa Specjalna w Tyblach , Tyble 50a, 98-420 Sokolniki	
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz propagowanie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.
Gminna Biblioteka Publiczna w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców, rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury na terenie gminy.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach , ul. Marszałka J. Piłsudskiego 1, 98-420 Sokolniki	Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień; zapewnienie dostępu do specjalistycznych form wsparcia, wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Udzielanie osobom i rodzinom porad i konsultacji związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych.
Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie , ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie, profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.
Punkt darmowych porad prawnych w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Pomoc prawna na etapie przedsądowym dla osób wskazanych w ustawie, m.in. korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, do 26. i powyżej

	65. roku życia, zagrożonych lub poszkodowanych katastrofą bądź klęską żywiołową.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie, ul. L. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów	Zapewnienie pieczy zastępczej, organizowanie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie schronienia, rozwiązywanie problemów wychowawczych, finansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie, ul. L. Waryńskiego 14, 98-400 Wieruszów	Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne i logopedyczne, pomoc w rozwiązywaniu problemów, wydawanie opinii i orzeczeń.
Sąd Rejonowy w Wieluniu, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Plac Jagielloński 1, 98-300 Wieluń	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu.
Dom Pomocy Społecznej w Chróście Wsi, Chróście 50, 98-430 Bolesławiec	Placówka całodobowej opieki dla osób przewlekle psychicznie chorych działająca zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filiami w Czastarach i Chróście , 98-405 Osiek 185c, ul. Szkolna 5, 98-410 Czastary, Chróście 50d, 98-430 Bolesławiec	Placówka dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi; wsparcie dla osób mających poważne trudności w życiu codziennym, wymagających pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie, ul. Kuźnicka 28a, 98-400 Wieruszów	Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom zamieszkującym na terenie gminy; działalność prewencyjna w rodzinach oraz wobec dysfunkcyjnych zachowań dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom.
Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie, ul. L. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów	Wspieranie rodzin w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, prac interwencyjnych oraz szkoleń.
Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Zagospodarowanie czasu wolnego i promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Starostwo Powiatowe w Wieruszowie.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022 jest *stworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. Osiągnięcie tak sformułowanego celu głównego i celów operacyjnych wymaga wdrożenia wyznaczonych

zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną	GOPS	2020-2022	liczba osób objętych pracą socjalną
2. Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny	GOPS, Urząd Gminy	2020-2022	liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych opieką
3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych
4. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym
5. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	GOPS, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba grup wsparcia oraz liczba osób w nich uczestniczących
6. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne	2020-2022	liczba imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących
7. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewnienie	GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych,	2020-2022	liczba powołanych grup roboczych oraz liczba rodzin

dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne	Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe		objętych wsparciem Interdyscyplinarnym, liczba szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących
8. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba programów i projektów oraz liczba osób nimi objętych
9. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny i Punkt darmowych porad prawnych, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoły	2020-2022	liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny

Cel operacyjny 2.

Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	GOPS, placówki oświatowe	2020-2022	liczba udzielonych świadczeń oraz liczba osób nimi objętych
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy	2020-2022	liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych różnymi

miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym			formami wsparcia
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	GOPS, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba akcji charytatywnych i promocyjnych
4. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem
5. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego	Urząd Gminy	2020-2022	liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych
Cel operacyjny 3.			
Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2020-2022	liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz liczba programów zdrowotnych

2. Zabezpieczenie świadczeń z zakresu podstawowej opieki medycznej oraz zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Gminy, zakłady opieki zdrowotnej	2020-2022	liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi
3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	GOPS, Urząd Gminy, PCPR, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba osób objętych rehabilitacją
4. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny i Punkt darmowych porad prawnych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, ośrodki wsparcia, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych wsparciem
5. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2020-2022	liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych
6. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych oraz poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych	Urząd Gminy, Policja	2020-2022	stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze

Cel operacyjny 4.

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Urząd Gminy, placówki oświatowe	2020-2022	liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe oraz liczba doposażonych placówek oświatowych
2. Zapewnienie w gminie opieki nad dziećmi do lat 3.	Urząd Gminy	2020-2022	liczba dzieci do lat 3. objętych opieką
3. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja	2020-2022	liczba zajęć i spotkań oraz liczba osób w nich uczestniczących, liczba programów oraz liczba osób nimi objętych
4. Tworzenie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych	Urząd Gminy, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2020-2022	liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach, kulturze, sporcie i rekreacji, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne)	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze	2020-2022	liczba przyznanych świadczeń oraz liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi
6. Zapewnienie dostępu	Urząd Gminy, GOPS, placówki	2020-	liczba grup i klas

do kształcenia dla dzieci niepełnosprawnych poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły	oświatowe, PCPR	2022	integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających, liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, liczba dzieci dowożonych do szkół
7. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2020-2022	liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz liczba osób nimi objętych
8. Rozwijanie w gminie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy	2020-2022	liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego oraz liczba osób z nich korzystających
9. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze	2020-2022	liczba wolontariuszy

Cel operacyjny 5.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	2020-2022	liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wysokość środków na pokrycie ich pobytu
2. Podejmowanie współpracy z rodziną	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej	2020-2022	liczba opracowanych

biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze		planów pracy oraz liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	2020-2022	liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie i sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci do lat 3.,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,

- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sokolniki na lata 2020-2022 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Sformułowane

w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring Programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która dotyczy oceny efektów wdrożenia wyznaczonych zadań.

Informacja na temat wdrożenia Programu będzie zawarta w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które, zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Wójt Gminy składa Radzie Gminy i przedstawia wraz z potrzebami związanymi z realizacją ww. zadań w terminie do 31 marca każdego roku.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

9

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2016-201822

23

26

28

29

Wykresy:

13

14

14

15

15

Wykres 6. 17

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy18

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy18

19

21

21

21

21

23